

Dwaze opvoedadviezen en gezond verstand

Wie behoefte heeft aan opvoedingsadviezen, heeft het voor het uitkiezen. Websites, boeken, tv-programma's en tijdschriften staan er vol mee. Deskundigen zijn er in overvloed. Maar worden ouders altijd wijzer van die adviezen? „Nee”, zegt de Leidse hoogleraar pedagogiek René van der Veer.

Laat je je jonge kind huilen als hij niet vanzelf in slaap valt? Of ga je toch steeds even naar hem toe? Het is een dilemma waar veel jonge ouders zich voor gesteld zien. René van der Veer, bijzonder hoogleraar in de geschiedenis van de pedagogiek aan de Leidse Universiteit, kan zich de innerlijke strijd van ouders goed voorstellen. Hij worstelde er zelf destijds als jonge vader mee. „Allebei mijn zoons hadden rond hun eerste verjaardag moeite om alleen in slaap te vallen. Bij de oudste volgden we het advies uit de boeken van kinderarts Benjamin Spock. We lieten ons kind huilen, wat volgens Spock na twee dagen effect zou hebben.”

Zijn zoon was echter een, zoals Spock het beschreef, 'ongewoon kind'. Hij blééf huilen. Meer succes hadden Van der Veer en zijn vrouw met de methode van de arts Richard Ferber. Die adviseerde ouders om met regelmatige en steeds langere tussenpozen bij hun kind te gaan kijken tot hij sliep. Dat hielp wel. Bij hun jongste zoon werkte juist die methode averechts en hielp die van Spock. Zijn zoons zijn inmiddels volwassen en het aantal methodes om het slaapgedrag van jonge kinderen te begeleiden verveelvoudigd. Relativeer al die tips en manieren, wil Van der Veer met het voorbeeld uit zijn eigen gezin maar zeggen.

Ervaring

„Jonge ouders kunnen niet zonder de adviezen van anderen. Ze komen uit kleine gezinnen, hebben niet voor broertjes en zusjes hoeven zorgen en hebben dus weinig tot geen opvoederlijke ervaring. Maar er is niet één universele manier om kinderen op te voeden. Wat bij het ene kind werkt, werkt bij het andere misschien niet.” Toch wekken tijdschriften, tv-programma's, websites en andere media over opvoeding volgens hem vaak een andere indruk. Ook deskun-

digen, zoals de artsen en verpleegkundigen op de consultatiebureaus werken mee aan dat idee. „Opvoeddeskundigen spreken elkaar regelmatig tegen en schrijven nog te vaak dwingend één methode voor. Moeders vertellen me soms dat ze op het consultatiebureau worden uitgelachen, omdat ze samen met hun kind in één bed slapen. De wetenschap zou aantonen dat een andere aanpak beter is.” Maar dat argument wankelt volgens Van der Veer. Voor zijn boek 'Opvoeden door beginners' bestudeerde hij opvoedingsadviezen door de eeuwen heen over slapen, huilen, zindelijkheid en voeding. Vooral de tijdgeest en zeden bepalen wat het beste voor een kind is. De wetenschap blijkt dat minder hard te kunnen maken.

Potje

Vooral wat betreft zindelijkheid heeft de wetenschap er volgens Van der Veer een potje van gemaakt. „Uit onderzoek zou blijken dat kinderen voor hun tweede jaar lichamelijk helemaal nog niet zindelijk kunnen worden. Daarbij gaat men er aan voorbij dat kinderen dat vroeger wel lukte, en dat het dus wel kan. Wat

we ook in andere delen van de wereld zien.” Dwaze ideeën: Van der Veer kwam er veel tegen. „In de jaren dertig moesten ouders de oksels van peuters altijd bedekken, vanwege het natuurlijke schaamtegevoel dat kinderen op die leeftijd zouden hebben.” De nu veelgehoorde opvatting dat moeders borstvoeding horen te geven omdat dat de moederliefde bevordert, valt volgens hem onder dezelfde categorie. „Dat advies is niet op feiten gestoeld. Bovendien vergeet men dat er met de liefde van vaders, die geen borstvoeding geven, of van moeders die de fles geven, niks mis is.” Opvoedingsadviezen hoeven wat Van der Veer betreft niet in de ban. „Maar neem niet alles wat je leest heel serieus. Vergelijk de verschillende adviezen met elkaar en doe dat waarbij je je prettig voelt en wat bij je kind past. En bovenal: blijf lachen. Hoe je ook bent opgevoed, de meesten van ons zijn behoorlijke volwassenen geworden.”

'Opvoeden door beginners, Zin en onzin van opvoedingsadviezen' is verschenen bij uitgeverij Balans.
ISBN 978 94 600 3326 1